

§ 565

Keskuspuiston luonnon- ja maisemanhoidon yleissuunnitelman 2018–2032 hyväksyminen

HEL 2018-009768 T 10 05 01

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti palauttaa Keskuspuiston luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman 2018 – 2032 uudelleen valmisteluun seuraavin huomioin

- suunnitelmien vuorovaikutuksen käytännöt organisoidaan pysyvästi ja selkeästi tavalla, jossa niin kaupunginstrategiassa keskeisen monimuotoisuuden lisäämisen tavoitteen kuin muidenkin keskeisten näkökulmien sidosryhmätyö on avointa ja sellaista, jossa niin strategiseen kuin yksityiskohtaisempaan palautteeseen saa riittävät vastaukset, jotka myös ovat lautakunnan käytössä
- suunnitelmassa metsän käsittelyn lähtökohtana tulee näkyä selkeästi strategian tavoite luonnon monimuotoisuuden lisäämisestä, metsän hallitun hoitamattomuuden tulee olla lähtökohta ja hoitotoimenpiteet, kuten esimerkiksi tarvittava ulkoilureittien varrella tapahtuva käsittely tai liikunta-alueiden lähistöllä tehtävät toimenpiteet, tulee erikseen perustella
- suunnitelma päivittyy sen ratkaisun osalta, jonka KHO teki Keskuspuiston ja Hämeenlinnanväylän kaupunkibulevardin osalta.

Käsittely

Palautusehdotus:

Anni Sinnemäki: Kaupunkiympäristölautakunta palauttaa Keskuspuiston luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman 2018 – 2032 valmisteluun seuraavin huomioin

- suunnitelmien vuorovaikutuksen käytännöt organisoidaan pysyvästi ja selkeästi tavalla, jossa niin kaupunginstrategiassa keskeisen monimuotoisuuden lisäämisen tavoitteen kuin muidenkin keskeisten näkökulmien sidosryhmätyö on avointa ja sellaista, jossa niin strategiseen kuin yksityiskohtaisempaan palautteeseen saa riittävät vastaukset, jotka myös ovat lautakunnan käytössä
- suunnitelmassa metsän käsittelyn lähtökohtana tulee näkyä selkeästi strategian tavoite luonnon monimuotoisuuden lisäämisestä, metsän hallitun hoitamattomuuden tulee olla lähtökohta ja hoitotoimenpiteet, kuten esimerkiksi tarvittava ulkoilureittien varrella tapahtuva käsittely tai liikunta-alueiden lähistöllä tehtävät toimenpiteet, tulee erikseen perustella

- suunnitelma päivitty sen ratkaisun osalta, jonka KHO teki Keskuspuiston ja Hämeenlinnanväylän kaupunkibulevardin osalta.

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Keskuspuiston luonnon- ja maisemanhoidon yleissuunnitelma 2018-2032

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä liitteenä 1 olevan Keskuspuiston luonnon- ja maisemanhoidon yleissuunnitelman vuosille 2018–2032 ohjeellisena noudatettavaksi.

Esittelijän perustelut

Luonnon- ja maisemanhoidon yleissuunnitelmassa esitetään kuvaus Keskuspuiston ulkoilualueiden metsien, niittyjen ja maisemapeltojen tilasta ja tavoitteet niiden hoitamiseksi. Suunnitelma on laadittu vuorovaihteisesti asukkaiden, asukasjärjestöjen sekä muiden sidosryhmien kanssa.

Keskuspuiston luonnon- ja maisemanhoidon tärkein tavoite on kehittää ja ylläpitää Keskuspuistoa edelleen turvallisena, viihtyisänä ja monipuolisena ulkoilualueena. Tämä toive on tullut laajasti esille asukaskyseilyissä ja -palautteissa. Suunnitelma sisältää aluekohtaisia luonnon- ja maisemanhoitotavoitteita ja toimenpidetarpeiden kuvauksia. Ulkoilualueiden metsiin kohdistuvia toimenpidetarpeita ovat muun muassa ulkoilureittien varsien kunnoltaan heikentyvien puiden ja puuryhmien poistot, pienialaiset uudistamiset sekä täydennysistutukset ja puustoryhmien harventamiset.

Samalla kun Keskuspuistoa kehitetään ja hoidetaan ulkoiluympäristönä, sen luontoarvot ja luonnon monimuotoisuus turvataan. Metsissä ja metsäisillä alueilla luonnon monimuotoisuutta lisätään suunnitelmallisesti erilaisin keinoin muun muassa rajaamalla arvokkaita metsäisiä elinympäristöjä luonnontilaisena säilytettäviksi sekä jättämällä lahoppuuta sopiviin kohtiin. Niitty- ja maisemapeltojen säännöllinen hoito lisää myös luonnon monimuotoisuutta samoin kuin kyseisten alueiden ulkoilu- ja virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Luonnon- ja maisemanhoidon yleissuunnitelman tultua hyväksytyksi laaditaan toteutustason luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmat kullekin Keskuspuiston osa-alueelle (Laakson ja Ruskeasuon metsä, Pasilan metsä jne.). Ne tehdään kaupunkiympäristön toimialalla vuorovaikutteisesti asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. Jatkosuunnittelussa laaditaan myös Keskuspuistoon ulkoilureittien, opastuksen ja viitoituksen kehittämissuunnitelma.

Suunnittelualue

Keskuspuiston luonnon- ja maisemanhoidon yleissuunnitelman suunnittelualue on kooltaan 950 hehtaaria. Se rajautuu etelässä Laakson ratsastuskenttään ja pohjoisessa Vantaanjokeen, lännessä Hämeenlinnan väylään sekä Maununnevan ja Hakuninmaan asuinalueeseen ja idässä Torpparinmäen, Paloheinän, Pakilan, Pirkkolan, Maunulan ja Pasilan asuinalueisiin. Suunnitelma koskee vain kaupungin omistamia maa-alueita. Suunnitelma painottuu metsäalueisiin Keskuspuiston luonnteesta johtuen. Niitä on 600 hehtaaria, mikä on 2/3 suunnittelualueesta. Myös niityt ja maisemapellot ovat suunnitelmassa mukana.

Vuorovaikutus

Keskuspuiston luonnon- ja maisemanhoidon yleissuunnitelma 2018–2032 on laadittu vuorovaikutteisesti asukkaiden, hallintokuntien ja järjestöjen kanssa. Suunnitelmaan liitettyyn vuorovaikutusraporttiin on koottu suunnittelun aikana saatu asukas- ja sidosryhmäpalaute tiivistysti. Asukas- ja sidosryhmäpalautetta 1.10.2015 valmistuneesta suunnitelmaluonnoksesta koottiin järjestämällä syksyn 2015 aikana asukas- ja sidosryhmäkokouksia sekä tekemällä kyselyt internetissä ”Kerro kartalla”-ohjelmalla ja maastossa. Suunnitelmaluonnosta käsiteltiin myös luonnonhoidon työryhmässä. Luonnoksesta saatiin 13 kirjallista kommenttia, 110 nettikyselyn karttakommenttia ja 391 täytettyä maastokyselyn vastauslomaketta. Suunnitelmaa on tämän jälkeen työstetty ja muutettu asukas- ja sidosryhmäpalaute huomioon ottaen.

Keskuspuiston ulkoilualueiden, luonnon ja maiseman tila

Keskuspuisto on Helsingin suosituin ulkoilualue. Siellä ulkoillaan oma-toimisesti ympärivuotisesti ja sinne tehdään noin 2 miljoonaa ulkoilukäyntiä vuosittain. Rungas käyttö näkyy paikoin maaston kuluneisuutena. Ulkoilureittien, opastuksen ja viitoituksen kehittämistarpeet nousivat esiin asukaskyselyissä ja palautteissa.

Keskuspuiston metsiä on hoidettu ulkoilumetsinä luonnonarvoja vaalien aina 1940-luvulta asti, mikä näkyy metsien rakenteessa ja luonnon monimuotoisuusarvojen runsaudessa. Metsät ovat monipuolisia, kasvupaikoiltaan vaihtelevia ja puustoltaan usein monilajisia sekametsiä. Luonto on monimuotoista ja metsiin on kertynyt runsaasti eriasteista, usean puulajin lahoppuuta lahottajaeliöstölle. Metsien monimuotoisuutta kuvaa myös se, että alueella on liito-orava.

Keskuspuiston alueella on useita luonnonsuojelualueita, joita hoidetaan erillisten hoito- ja käyttösuunnitelmien mukaisesti. Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 mukaisesti tullaan Keskuspuiston pohjoisosaan perustamaan kaksi uutta luonnonsuojelualueita: Haltialanmetsän ja Pakilanmetsän luonnonsuojelualueet.

Keskuspuisto tarjoaa useita ekosysteemipalveluita. Erityisesti korostuu sen merkitys tärkeänä Helsingin laajana ja yhtenäisenä luontoalueena sekä metsäisen verkoston osana. Keskuspuiston ekosysteemipalveluihin kuuluvat virkistäytymisen, henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin palvelut, elinympäristöjen tarjonta ja ylläpito, veden kierron säätely ja hiilen sidonta.

Metsä ja metsänreunat ovat tyypillisintä Keskuspuiston maisemaa. Myös kallioalueet ovat yleisiä monessa kohtaa Keskuspuistossa. Maisema koetaan yleisimmin ulkoilijan silmin metsän sisältä reiteiltä nähdä. Metsän tuntu eli metsän sisällä olemisen kokemus, jota esimerkiksi liikenteen tai rakennusten näkyminen ei häiritse, on tärkeää. Keskuspuiston metsissä on useita laajoja alueita, joilla on vahva metsän tuntu. Kulttuurimaisemaltaan arvokkaimmat alueet sijaitsevat Haltialan tilakeskuksen ja Niskalan alueella sekä niitä reunustavilla peltoalueilla. Myös Vantaanjokilaakso on maisemaltaan arvokas alue.

Luonnon- ja maisemanhoidon tavoitteet ja toimenpidetarpeet

Keskuspuiston luonnon- ja maisemanhoidon tärkein tavoite on turvata ja ylläpitää sitä edelleen turvallisena, viihtyisenä ja monipuolisena ulkoilualueena. Toinen tärkeä tavoite on turvata Keskuspuiston luontoarvot ja lisätä suunnitelmallisesti luonnon monimuotoisuutta. Luonnon- ja maisemanhoitoa ohjaavat kaupunginhallituksen vuonna 2010 hyväksymät Helsingin luonnonhoidon linjaustavoitteet ja LUMO-ohjelman (Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ohjelman) tavoitteet.

Keskuspuiston ulkoilumetsiä hoidetaan asemakaavan mukaisesti ulkoilu- ja virkistysalueina, jolloin niiden tulee olla turvallisia ja viihtyisiä ulkoiluympäristöjä. Hoidon tavoitteena on vaalia metsien luonto-, maisema- ja virkistyskäyttöarvoja. Ulkoilumäärän ennustetaan yhä kasvavan kaupungin väkiluvun kasvaessa. Ulkoilualueiden metsien turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä ulkoilualueiden kulkukelpoisuuden takia metsäalueita hoidetaan niiden kunnon heikentyessä. Tavoitteena on huolehtia metsien riittävästä uudistumisesta ja kestävydestä myös tulevaisuudessa. Muun muassa ilmastonmuutoksen aiheuttama kasvanut myrskytuhoriski sekä ilmaston lämpenemisen vaikutus metsien terveydentilaan aiheuttavat lisääntyvää metsien hoitotarvetta.

Metsäluonnon monimuotoisuusarvot otetaan suunnittelussa ja hoitotoimenpiteissä huomioon. Monimuotoisuutta turvataan ja lisätään monin erilaisin keinoin. Metsissä on kuollutta ja lahonnutta puuta sekä maapuina että pystyssä olevina kuolleina puina ja sitä muodostuu jatkossakin luontaisesti kuolevien puiden myötä. Lahopuita jätetään sekä hoidettaviin että hoidon ulkopuolella oleviin metsiin. Monimuotoisuutta turvataan jättämällä tiheiköitä eläinten suoja- ja pesimispaikoiksi. Lisäksi esimerkiksi kosteikot ja purojen varret säilytetään mahdollisimman luonnontilaisina.

Hoitotoimenpiteiden tarpeessa olevien metsäalueiden määrää on arvioitu. Luonnon- ja maisemanhoidon yleissuunnitelman mukaisesti suunnittelualueella on:

- Ulkoilumetsäalueita, joilla on toimenpidetarpeita suunnitelmakaudella, on n. 255 ha, joka on 43 % metsäpinta-alasta (600 ha).
- Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi luonnontilaisina säilytettäviä metsiä on yhteensä 245 ha, joka on 41 % metsäpinta-alasta (600 ha). Tästä luonnonsuojelualueita tai luonnonsuojeluohjelman mukaisesti suojeltavia alueita on 191 ha ja arvometsiä (C5 hoitoluokka) 54 ha.

Metsänhoitotoimenpiteitä tehtiin edellisten Keskuspuiston luonnonhoitosuunnitelmien 1998–2007 mukaisesti 341 hehtaarin alueella, joka oli 56 % silloisesta suunnittelualueen metsäpinta-alasta (614 ha). Luonnontilaiseksi edellisen suunnitelman mukaan jätettiin 74 hehtaaria metsiä, joka oli 12 % silloisesta suunnittelualueen metsäpinta-alasta.

Keskuspuiston metsä- ja niittyalueiden kunto, hoitotavoitteet ja kehittämiskohteet sekä luonnonhoidon tarpeet on määritelty alueittain.

Luontotietojärjestelmässä olevat luonnon arvokohteet ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on otettu huomioon tavoitteita ja toimenpidetarpeita määriteltäessä. Kehitettävät maiseman porttikohdat ulkoilureiteillä ja maiseman reunavyöhykkeet on osoitettu sekä maisemanhoi-

13.11.2018

Asia/5

don tavoitteet määriteltä. Ulkoilualueiden lisääntyvä käyttö on otettu tavoitteissa huomioon ja käytön painopistealueet sekä tärkeimmät ulkoilureittiyhteydet kehittämistarpeineen on osoitettu.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Keskuspuiston luonnon- ja maisemanhoidon yleissuunnitelma 2018-2032

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksiannot

MAKA/Holstein, Ylikotila, Kakkola, Uusitalo, Leskinen, Luomanen, Yli-Jama, Kiljunen-Siirola
RYA/ Islander, Koskikallio, Arrakoski
PALU/Heikkonen